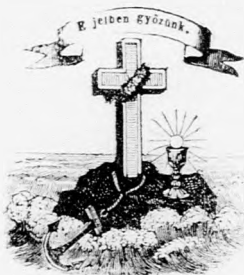

KATHOLIKUS NÉPLAP.

44. szám.

Pest, november 2. 1853.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizethetni rá Pesten, a jó és olcsó könyvkiadó-társulat ügynökénél: ezukorutca 6. szám, földszint. s a szerkesztőségénél. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál.

Előfizetési díj Budapesten kihordással félévre 1 ft. pp. vidékre postán, bořitékban félévre 1 ft. 20 kr. pp. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez” czimezendők. (Pesten a központi papnöveldeben.)

Dicsőség magasságban az Istennek, s a földön békeség a jó akaratu embereknek. Luk. 2. 14.

Legjobb orvosság nyelves asszonyok számára.

Egy kis városban három asszony jött össze barátnejok, Borbála keztyücsinálóné asszonyonál egy csésze kávéra. És a mi a közéletben olly gyakran megesik, az itt e nemes gyülekezetben is történt, t. i. a legelső szóváltás után megszólásra került a sor, s e komédiában természetesen a házi gazdának kelle az első szerepet játszania, és a durva szavak lytániájában mindig fő helyet foglalnia. Pedig az asszonyok igen jól értettek hozzá, mintha csak az 1848-ik esztendőbeli valamelly piszkos ujságlapnak néhány számát könyv nélkül betanulták volna.

„Ah! Borbála asszony, szólalt meg Veri, a kovácsnő, milly elnyomatott ártatlanság vagyok én durva uram mellett, az egész nap csupa versengés, kora reggeltől késő estig merő botrány, pedig higység el, olly szelid vagyok, mint a bárány s legkisebbet sem vétek a goromba zsarnoknak.”

„Ó Verikém! mondá Borbála, ura az enyémhez képest valóságos angyal; de az enyém, ez még a bárdolatlan tuskó, száját csak azért nyitja ki, hogy egyik vagy szidalmazzon; igyék vagy engem gyalázzon.”

„Csak ne jajveszékeljenek olly nagyon, vágott közbe Éva asszony, a eszmadiané, mialatt egy csipet burnótot veve ki szelenczéből, ugyan mit mondanának az én házi keresztmemhez. Boicsá' bűnöm! Ha vén kópém csak a magok urainak tökéletlenségeivel bírna: oh akkor házunk földi mennyország lenne! De ez valóságos naplopó. Isten őrizzen a rossz gondolattól is, nem akarom megszállani s becsmérteni; de az öregem valósá-

gos kortynyeli, csak akkor vidám és boldog: ha elemében lehet, eleme pedig a pálinka, azért is a csapszékben többet ül, mint a műhelyben. Mind ehhez azonban mit sem szólnék, mert magamnak is lehetnek gyengeségeim. De gondoljak meg csak, minő durva ember; hogy az Isten legyen neki irgalmas! Ittasan haza tántorog, s ha őt pusztá keresztény szeretet és alázatosságból kerdőre vonom s megfeddem, rögtön térdszija után nyúl, — és reám huz épen úgy, mint a rongyos inasra. Ó én megtestesült ártatlanság! ki a légynek sem tudnék ártani. A sok emésztés még kora sirba fog dönteni.” S ezzel Éva asszony siralmasan kezdte pityeregni, min a többi is megindulván, együtt kezdenek veszékelni, s volt sirás rivás!

Épen a mint legjavában folyt e kedélyes mulatság, Ferencz — keztyücsináló segéd, cseles furfangos gyerek — lépett a szobába, néma részvéttel és megindulással szemlélvén a jajgató mákvirágokat.

„Jó, hogy itt van, kiálta a háziasszony, maga okos ember, kérem az ég szerelmére, adjon nekünk valami jó tanácsot.” Most a fecsegők még jobban kezdenek jajgatni és siránkozni és ügyeiket egyszerre panasolni, s ez olly zürzavart okozott, minő csak a Babel torony építésénél volt; egy komédiát, minőt csak a zsbivásáron láthatni.

A mint a segéd az első megrohanástól valamennyire magához tért, olly böles képet vágott, mint a falu orvosa, ki beteghez hivatván, nem tudja elhatározni, mi lehet a baja? Vas türelemmel tehát még egyszer végig hallgatta mindazokat, miket az asszonyok összevissza daráltak, azután tetette, mintha gondolkodnék s mondá: „Eh, ha csak ennyiből áll, itt könnyü lesz a ba-

jon segíteni, van egy szerecském, melyet ha pontosan veszik be, bizonyosan használ.”

Ezeket hallván Borbála asszony, egy eszébe kávézt töltött Ferenc számára, s unnepelesen ígérte, miszerint már ugyis elégséges nyelvét soha sem köszörüli rajta, a mint ez szokása volt már régi idők óta fogva. Társnéi pedig alig tudták érzelmeiket az öröm és boldogság miatt mérsékelni, s alig várakozhattak, míg porziojával kész lenne. Tudod kedves olvasó: hogy az asszonyok gyakorta könnyenhívők, és többször előítélettel bírnak is, azért e három is azt várta: hogy a segéd valami varázsvossággal, valami bájtallal elő fog állani. Ferenc azonban mitsem szólt, hanem szobájába menvén, tiszta átlátszó folyadékkal telt üveget hozott magával. Mit az asszonyok varázsszernek tartván, szemekkel majdnem elnyelték, s neki gyürközvé, megrohanták a szegény kéztyücsinaló Ferencet — mint Dánielt az orosz lányok, midőn a barlangjai kellemetlen sétat tette — s mind egyikök azt vitatta: miszerint neki legtöbb szüksége van ez italra. Sok zivódás után végre Ferenc elhatározá, a varázsitalt Eva asszonnak adni, mert ez viselé hátán férje gyöngéd szeretetének félreismerhetlen jeleit, és a város hét gonoszainak okvetlenül elnöke volt. „Oh lelkem Ferikém! fizesse meg az Isten, hogy egy szegény ártatlan személyen akar segíteni. De mondja meg nekem, hogy használjam ezt a drágalatos italt?”

„Figyeljen rám Eva asszony, mondá Ferenc, ezt a csodaerejű italt igen egyszerűen kell vennie. Este, ha férje kissé kaptatosan találja hazajönni, hirtelen vegyen be két kanállal; de jól jegyezze meg: mindaddig nem szabad ezt lenyelnie vagy kipöknie, míg az ura esendesen le nem feküdt. És ha más nap haragosan vagy mogorván fölkelne, akkor újra vegyen be két kanállyal és biztos lehet: hogy a szer használni fog.”

A szerencés eszmadiáné mohón nyult az üveg után, s az okos Ferencnek egy lázsiást ígérte, ha hogy a szer használni fog; s égett a kívánságtól, ezt nem sokára megkísérthetni, s ezzel búcsút vett; mert péntek lévén, házi zarnoka bizonyosan még a csapszékben volt. Abban egyeztek meg, hogy három nap múlva ismét összejönnék. Ugyanaz nap este Borbála és Veri asszonnak újra hazesatájok volt, és sirva gondoltak a boldog Évára, ki éppen ez időtájban vette be a csodaerejű bájtalt. A napok örökkévalóságnak tetszettek, míg végre csakugyan eljött az ohajtott harmadik nap, s vele együtt Eva asszony is örömsugárzó arccal, jelöl annak: hogy benne

a csodaerejű balsam legszerencésőbb hatást idézett elő.

„Eva asszony, Eva asszony, beszélje el hát hamar, hogy volt, mi történt!” „Szomszéd asszony és komámasszony, hadd jöjjön be lelkem aranyos fia, Ferenc, akkor hajszalig fogok mindent elmondani.” A csudadoktor tehát rögtön előhivaték, s alig bírta nevetését magába fojtani, midőn patiensnéi közepette állott. A szerencésen gyógyított fecsegő tehát most kezdé hivatalos előadását.

„Dobogó szívvvel mentem el a multkor, s Isten a megmondhatója: hogy magam az ütlegekre készentartottam s szent akaratajába ajánlottam, a mint ez már egy becsületes keresztény lélekhez illik. Házi nyugóm még a koresmába vesztegette drága lelke üdvét korhely czimboráival, kiknek az Isten irgalmas legyen. En otthon a térdszíjat félretettem és a plajbaszt ágyam mögé rejtettem. Tudja kedves szomszédasszony, férjem úgy nevezi göresös somfabotját, melyet vándorlásáról haza hozott. Azután olvasót mondotam, minden rosznak eltávolittatásáért és a keresztény erősségnek elnyeréseért: hogy a korty nyelnek szívreható leczkét olvashassak. Alig voltam még a második „Mi Atyánk”-nál, midőn a korhely holtrészezen hazajő, egyenesen a szobába tántorog, s plajbasza után néz. Mire én néhány ajtatos sohajt mondván, egyenesen a kandallóhoz mentem, és az áldott orvosságból két kanállyal vettem s számban tartottam. Gondolhatják: minő halálkin volt ez eleinte; azonban még sem akartam lenyelni vagy kipöknie, nehogy elveszítse az erejét. És daczára annak: hogy olly sok mindenféle feküdt szívemem, mit mondani akartam; mégis mindent erőszakkal is magamba fojtottam. Férjem eleinte nagy szemet meresztett rám; de az orvosság csudalatosan használt, mert ő mitsem szólva, lefeküdt, mit évek óta nem tapasztaltam. S ezt így még néhányszor próbáltam, és a mint ma a két utolsó kanállyal vettem, ime, csudák csudája: öregem hozzám jő s azt mondja: „Kedves feleségem, talán a fogad faj?” Képzélek csak! azt mondta: „Kedves feleségem” pedig így összekelésünk után csak nyolczad napig beszélt. Igen bizony, az én Sándorom derék ember lett, úgy hogy tegnap nem is részegedett le. — Ferenc lelkem aranyos fia, itt van vegye, tegye el magának azt a lázsiás tallért, ezt ugyan becsülettel kereste, s még egy „Isten áldja”-t is érdemel azon fölül. Csak arra kérem: hogy még egy üveggel adjon.”

Ekkor valamennyien kezdék ostromlani, s kénytelen volt mindegyiknek egy egy nagy ü-

veggel adni, a mit Ferencz szivesen tette ugyan, de mégis arra kéré az asszonyokat: hogy a dolgot titokban tartsák, nehogy valami bajba keveredjék.

De ha néhány fecsegő asszonymak mély titoktartás föltétele alatt valamit mondanak, az épen annyit teszen, mintha a dolgot népes vásáron dobolnák ki; ez itt is történt, miért is a városnak minden nyelves asszonyai Ferenczünket formaszert kezdették ostromolni. Ő tehát attól tartván: hogy a felsőbbség megtudja, vagy az orvos urak valami perpatvart akasztanak nyakára, azért az öt ostromló asszonyokhoz következő szép és kenetteljes beszédet mondott:

„Kedves asszonyaim! ti varázserejü orvosságot vártok tőlem, én még többet teszek, annak titkát is fölfödözöm előttemek. . . . Ezen hathatós szert minden kútból merithetitek, mert az én varázszerem — csupa tiszta víz. Nem is ez teszi férjeteiket jókká és szelidekké: hanem a ti hallgatástok. Ha a férj kissé elkeseredik s balul lép, az asszony morog és pityereg, hogy szörnyű! A férj tehát még inkább fölhevül, és így sokszor történik, hogy a vihar s menydörgés után lecsap, és ütleg-zápor esik az asszony hátára. De ha az asszony nyájas és béketűrő, főképp pedig hallgató: a férj szégyenli magát és megjavul.“

Képzeheted nyájas olvasó, s még inkább szép olvasónő, mily szegénypirulva távoztak el e leezke után az asszonyok.

Es így kedves olvasónő, ha netalán ismersz olyt nőt, ki oly béke- s egyetértésben él férjével, mint a föntnevezett három asszony: hasznátsd vele e hirneves orvosságot; lehet, hogy mint Éva asszonymál, ugy nála is a házi csend megjő és a baj orvosolva lesz. *

Egy délután.

Szabadulva szobai dolgaimtól, a szabadba mentem, hogy ott magamnak szórakozást keressek, és a természetnek minden évszakban gazdag szépségein gyönyörködjem. — A gyalogösvény, melyet sétámra választék, a házikertek és gyümölcsösök alatt vezetett el; a fák rakva valának az ős dús ajándékival, nem egy helyen támaszra szorultak a hajlongó ágak. Vajmi kellemes nyugopotul szolgált ez istenáldás tévedező szemeimnek, és a hala szívemben a mindenek Adója iránt uj langra lobbant.

Utközben néhány vidor leánykával találkoztam, kik gyümölestelt kosárcájukat vívék haza, hogy ott a reájuk oly nehezen várakozó

kisebb testvéreket megörvendeztessék. Elhaladva a kertek alatt a mezőségre értem. A kaszálókon, honnan a munkás nép már idején hazatakarítá sarjút, kövér és gondosan tartott barmok legelésztek gondnélküli pásztor előtt, ki egyet egyet durrantva sudaras ostorával, szólitgatta nyáját haladásra. A rétek átellenében nyulánk hegy emelkedik, dúsán koszoruzva jól munkált szőlőktől, mellyek szinte áldással, a borág zamatos fürteivel rakvak.

Ennyi áldás és jólét közepett haladva, hogyan ne nyertem volna szórakozást elmémnek és könnyebbülést az élet sokféle bajai között? Észrevétlenül eljutottam ekép a közel fekvő szomszédhelység házi telkei alá. A temető ötlött szemembe. Ha ennyire jöttél, gondolám magamban, miért ne térnék be oda, hol testiinket sok viszontagságai után béke és háborítlan nyugalom várja? . . . Ezt gondolva, énekhang úté meg fuleimet, és csakhamar kivehettem a szív gyökeréig ható „Könyörülj Istenem én bűnös lelkemen“ ének egyes szakait. A temetés közelgett. En azt szivesen bevártam. Szent Isten! minő szegénység és elhagyottság ez itt! Elöl egy kis fiu jött csak nagyából faragott fejjával, mellette a közönséges temetkezési nagykereszt vitetek egy másiktól. Ezeket azonnal a kántor és lelkész követett, kik után egy vesszőből font koporsót négy halottvivő emelt az ugynevezett „Szentmihály lován“. A menetet egy földmives, két olvasót imádkozó asszony és némi távolságban egy kocsi zárta be. Hozzájuk esatlakoztam. A temetkezési szertartások végeztével imádkoztunk a megholt hievékért, és esendesen távozni kezdünk. A plebános ur viszonzá üdvözletemet, bocsánatot kérve, mert távoznia kellett sürgős egyházi foglalatosságai miatt. A sírasók felhalmozak a sirt, a fejját elébe tűztek és elmentek. Csak magam és a nevezett földmives maradánk; én tartóztattam vissza ötöt, mert szokatlan volt előttem e temetkezés. Egy köny sem áztatá a hantokat, egy fohász sem lebbent el az elhunyt után. Hideg és néma, közönyös volt mindenki itt.

„Földi! szólitám meg társamat, nem mondhatna meg nekem: ki volt légyen az eltakarított, hogy illy kevesen kísérték a nyugalom helyére?“

„Ha tudni kívánja, válaszolt ez, én elmondhatom uram; hiszen utolsó napjaimban nálam elődött és ott halálozott is meg. Emberem egyet köhécsélt és eképen kezdé: Körülbelül harmincz esztendeje, ha nem tévedek, hogy helységünkben egy fiatal házaspár telepedett le, miután magoknak itt egy egész telket és ezen kívül még

egy kétkerekű malmot is vettek volna. Nagyon jómóduak voltak, és nem egy gazda nézte irigy szemmel jármosaikat, és olly egypár harmadfű esiköt fogtak kocsijuk elé, hogy messze vidéken nem volt párjuk."

„Pedig az irigység, szólék közbe, nagy vétek; mert mindenben árt, a hol csak tud. Haragot, gyűlölséget, ellenségeskedést okoz."

„Ugy van, viszonzá ő. De talán messze is kezdem a történetet?" En biztatám, csak mondja azt barhol kezdve, annak velejét majd csak kibetűzzük. Beszédének foglalatja körülbelül ez vala:

A jövevények kilétééről sokféleképen vélekedtek a falubeliek, mint szokás hasonló esetben. Eleinte a külső fény után itélve uraságnak tartották őket; azonban nem sokáig maradtak közöttük idegenek. János ur, így hívata magát a falubeliectől a házigazda, csak hamar baratkozott velök. Szívesen látott minden embert házában, és mindig volt a tában meg a palaczkban. A nemzetes asszony szinte nem volt rataratos; két három bejárást tartott, kik aztán a faluhíreket neki ráadásal is híven megvitték, a miért aztán rendszeren kijárt jutalmuk: zsiradék, liszt, tojás és egyéb élelmi szerek. Hogy aztán János ur a gazdasági gondoktól szabaduljon, paraszt-ságát egyik bejárás szomszédjára bizta, malmát pedig árendába adta ki. Házában többször vidéki emberek is megfordultak a városból, kikkel ő aztán kedvére mulatott. A szobákban ilyenkor igen vígan voltak: kártyáztak, énekeltek, danoltak, vendégeskedtek, sokszor rákezdtek a megrendelt cigányok is, mire aztán táncz kerekedett, és ilyenkor az egész falu népe hivatalos volt. Forgott a kancsó a népség közt, és nőttön nőtt a jókedv. János ur is és a vendégek a tánczoló-közé elegyedtek; többször a reggeli harangszó vetett véget és nem egy józanabb apa zsörtölődött a fehér eselédekkel, mit ezek azonban szívesen elviseltek, mert piros szalagok, tarka kendők és egyéb holmi esesebeesével tértek haza a vigságból. Később már a napot sem válogatta meg a vendégszerető háziur, és így megeseett, hogy bőjtű napon is rikatták a malaczt és apró barmot, de még a cigányok is megjelentek. Ennek ugyan a plebános ur véget vetett hivatalos közbejövással, miután sok szép intő és kérő szava mitsem használt; de aztán annál kuruczabbul ment más napokon és azzal boszulták meg, hogy e napságtól sem ő, sem felesége nem járt templomba. A rosz példa hatott a falunépre, s K... helysége, mióta ez idegenek lakosai lettek, egészen megváltozott!

Mindez jó ideig így volt; de végre mégis betellett a mérték: a bőséget szükség követte. A telek alig termette meg a vetőmagot, a malom megromlott kívül belül; a czimeres jármosok megsoványodtak, a hámosok kidőltek. János ur kedvetlen lett; malmát eladta, nem sokára a telket is, kisházasságot vett magának, a honnét, adós maradván reá, félév multán kitudták. A nemzetes asszony nem üzhethén a megszokott fényt, vendégeskedéseket, perpatvarkodott férjével, ez szitkozódott, káromkodott — az asszony elhagyván férjét, elköltözködött a faluból. Az elszegényült kisházast, kit még mindig, de csak esúltságból, János urnak hívtak, elhagytak előbbi barátai, kiket ha ő felkeresett, senki sem ért reá szorgos dolgai miatt, vele egy falat kenyeret elkölteni, vagy egy pohárka bort meginni; még egykori bizodalmas szomszédja sem szenvedte hazánál, holott ő vette meg telkét és hatökrös pógár. János napszámra szorult, de nem szokván dologhoz jobb napjaiban, erre is alkalmatlan volt. Szerencséjére megholt a falu bakterje, egy kiszolgált öreg katona, irgalmasságból ezzé választott, és engedelmet nyert, hogy hetenként kétszer megkoldulhassa kenyereit. Így kellett bünhödnie annak, ki Isten adományát a földi javakat elfecsérelte; szegénység és koldusbot a jutalom. Ki alkalmat adott, hogy a kevélység és hiúság büne magát K. helységben befészkelje, az most megalaztatva, rongyokban tengeti életét! Még e nyomasztó sorsában sem volt nyugta, súlyosan megbetegedett és... a történet elmondója, kit János ur jó napjaiban ki nem állhatott, vette magához, hol néhány hétig tengette szomorú életét végpillanataig...

„Uram, monda emberem, mindezen nyomoruságnak az volt oka, hogy János nem tisztelte, becsülte édes apját. Ezt ő maga vallotta be nekem betegágyán... Fiam, fiam, monda neki apja, te rosz uton jársz. A rosz társaság még senkit sem tett boldoggá, s te ezt naponkint felkeresed. Az a te mátkád nem az, kinek lennie kellene. Meglátod, ha nőd lesz, szerencsétlenné tesz. Fogadd meg apád szavát; ő boldogságot szíven hordozza. Es én, szólott hozzám, nem hallgattam szavára, megvettem apai jó tanácsát, és ha kért szeliden: hagynék fel ismerettségemmel, durván feleltem vissza, vagy bevágtam szótlanul az ajtót és elmentem czimboráim társaságába, hol csak hamar felvidultam aljas tréfák és poharak közt. Megfeleségesedtem. Apám násznapomon keserű könnyeket törült ki szemeiből, mi engem végkép felingerlett és szakadást okozott közöttünk. Elhagytam apám hazát és idegen szállást fogadtam.

Az apai szeretet itt is felkeresett; de siker nélkül. Nem békültem ki véle. Egy év múltán házasságom után megholt bujában. Halálos ágyán magához kéretett. Szívem, habár bűnös volt, azt sugalta „menj el, kérleld meg apádat, békülj ki vele; te vagy a vétke” de feleségem utamba állt és lebeszélte szándékomról, elhitetvén velem, hogy apám betegsége csak ürügy, melly által engemet házához idézzenek, mi gyávaság és megsegényítés volna reám nézve. Apám halála megvárakoztatott, megjárta annak híre szívem gyökerét; de gonosz társaimnak csakhamar sikerült engemet visszarántani az átkos örvénybe, mellyben ők fetrengtenek. Higye meg, Mihály gazda, monda bánatosan, sok rosszat követtem el életemben, de ezen tettem legundokabb volt; aljas halátlanságomért büntet az Isten olly szemlátomást. Nagyon is megérdemeltem sorsomat. Ez furdalja lelkiismeretemet szüntelen és talán bocsánatot sem varhatok. . . En vizagsztaltam, hogy Isten a legnagyobb bűnösnek is megbocsátja bűnét, ha azt töredelmesen megbánja. És lám uram, minő irgalmas a jó Isten! végóráiban megvizagsztaltaték a haldoklók szentségével: Jézus sz. testében részesült és nyugodtan halt meg. Nyugodjék az Urban!”

„Amen” felelek és megszorítam kezét szives emberemnek, megdicsérvén felebaráti szeretetét, melly ellenségét sem taszítja el magától. Elváltunk, „istenáldást” kívánva egymásnak.

Az est közelgett; gyorsítam lépéseimet. A hallottak újra meg újra feltűntek lelkemnek és nem egy üdvös tanulságot vonhaték azokból magamnak. A szülői gyöngéd szeretet magasztos képében tükrözé magát egy részről, míg másik oldalon a fiui rút halátlanság vont sötét fátyolt amaz égi tüneményre. Amott kiáradott szívem, itt fájón szorongott. Eszembe jutott az evangéliumi tékozló fiu, kihez hasonlók vajmi sokan vannak az életben a nélkül, hogy a megtérésben példáját követnék! A földiek mulandósága, az albarátok, a gonosz hitestárs és az igazságos Isten büntető keze.

Csak egy délután, és mennyi tanulság!

Garay Alajos.

Pécsi temető.

Az anyaszentegyház mindenkor tiszteletben tartja a holttesteket, és azon helyet is, hová a hívők eltemetnek. E végből megszentelteti a temetőket; kötelessége tehát mindenkinek, ezen helyet tiszteletben tartani. Nagyon hibáznak azok, kik talán még lovakat is legeltetnek a temetőben, vagy ha nem is legeltetnek, de mégis gon-

datlanságuk miatt a közellelvő legelőről bebocsájtani engedik a marhákat, kik aztán a sírokon tipornak. Ismerek több plebános urat, kik amugy becsületesen megbüntetik az ilyen gondatlanokat, t. i. a templom számára viaszgyertyát kell venni annak, ki a marhákat a temetőbe bocsátja. Csak is így remélhető a temetők tisztán tartása és esinossága. Kedves olvasó, most elvezetlek téged egy szép kertbe, mellyben sok virágok, zöldelő galyak és esinós fasorok vannak: ez a kert a pécsi temető. Már régen volt szándékom, szülőföldem e szép temetőjéről néhány szót mondani; de abban a reményben voltam, majd meg fogják ezt mások emlegetni. De reményem nem sikerült, és azért mivel „Halottak napja” ugyis közelget, elmondom érdekességeit, annál is inkább: mert már rég nem olvastunk valamit Pécsről; másrészt a jó példa a temetőkre nézve követésre méltó. A pécsi temető néhány év óta igen nagy dísz nyert! esinossága meglepő: a pestváci nagy temetőt is felülhaladja rendezettség és esinossága miatt; ezenkívül az új kápolna is leginkább emeli fényét. A ki szép temetőt akar látni, az Pécsre menjen. A legszebb virágok, nefelejtsek, télizöldek borítják a sírokat; a szomorú fűzfák lehajlott galyaikkal gyászolják az elhunytakat, az apró kereszték közt nagy számmal emelkednek a legszebb sírkövek és oszlopok, mellyeket a híres Bartalisz szobrász készített. Az egész temetőt egy széles fasor választja el: jobb felén az öregek, balfelén a gyermekek temettetnek. A temető közepén van az új kápolna, melly primás ő eminentiája bőkezűségének, a pécsi vallásos polgárok adakozásának, és különösen főtiszt. Haas Mihály prépost és plebános ur buzgóságának köszönhető létét. Gyönyörű e kápolna főoltára, mellynek jelképe vigaszt önt a kesergő szívekbe. Ott van egy koporsó, az angyal föl akarja emelni a födelet, de ezt nem képes; másik kezével tehát a képre mutat, Jézus Krisztusra, ki a holtakat föl fogja támasztani. Van még egy gyönyörű kép a kápolnában: de ezt leírni nem lehet, ezt látni kell. Képzeld atyámfia! egy temetőt éjféle időben, a sírok a bájoló holdnak ragyogó világát tükrözik vissza, mély esend van az egész természetben, és Krisztus urunk áll a sírok felett, a csillagos égre mutatva e szavakkal: Atyám házában sok lakóházak vannak! Különösen érdekessé teszi e szép új kápolnát még az is, hogy a kápolna építész pécsi polgár, az orgonacsinaló pécsi, az asztalos, az aranyzó, a kömetező mind pécsi polgárok voltak: és így e város tulajdon gyermekeinek munkálkodásából emelkedett föl. A kápolna előtt ragyog a megváltás jele, a góthizlésű sz. kereszt, melly szinte pécsi polgár készítménye és adománya e fölírással:

JÉZUS!

Ha szívem szakadtával

A sírba roskadok,

Mondom végdobogtával:

Neked élek, halok.

A sok szépség és nagyszerű sírkövek közt különösen megemlítem Likl zeneművész urét. A megboldogultnak mult év jun. 12-én állítatott föl emlékköve a ft. káptalan bőkezűségéből, ft. Vörös Mihály kanonok ur bizottmánya alatt. Mióta illy díszes a temető, sokan sétálnak oda, különösen vásár- és ünnepnapokon seregestől megy ki a nép, elhunyt rokonait látogatni. Láthatni egy helyen térdelni a zokogó anyát, ki elhunyt gyermekeért emeli éghez imáját; amott ismét egy őszbeborult öreget elhunyt magzatáért imádkozni; itt egy kisdéd emeli ártatlan ke-

zeit éhez, várandó a viszonzás boldog pillanatát! itt talál sok vigaszt, itt barátokzik meg a halandó jövőd sorsával. Meg kell említenem azt is, hogy Pécsen is szokásba jött, úgy mint Pesten és más nagy városokban, a sírokat virágokkal fölékesíteni, és estve lámpákkal kivilágítani. Az engesztelő áldozat a megholt hűvekért többnyire a temetői új kapornában tartatik.

Nyugodjanak békével!

Mendlik Agoston.

Sziráki levelek.

VIII.

Dicsértessék a Jézus Krisztus! Abból, a mit tavalyi és mostani levelemben részint egész helységünknek, részint pedig egyeseknek a templomra tett nemes ajánlatairól írtam, én azt a tanúságot húzom: Hogy nem is rendje az a dolognak, hogy mint koldus a botra, egészen a pátronusra támaszkodjunk, hanem járjunk a magunk lábán is, legső, minekutána arról a bilinesek mind leestek. Mert hiszen kinek a javára és szolgálatjára van a templom, iskola, pap, kántor, tanító? Világos mint a sabbix, hogy a miénkre, és így az is épen olyan világos, hogy mindezeknek fel- és eltartásáról szorgoskodni a mi kötelességünk: ha mind e mellett a pátronus templomot, iskolát, pap- és kántorházat épített, s még mindegyiknek földesket is ad, és evvel a mi jobboldalunkért, a mi könnyebbségünkre, a mi terhünknek legnagyobb részét elvállalja, ne tologassuk rá az egészet, hanem lendítsünk magunk is valamit; főképp mostanság, mikor a pátronus annyit vesztett, mi pedig annyit nyertünk. Tegyük szívünkre kezünket, valjon nem az-e az igazság Isten és emberek előtt: hogy a ki minek hasznát veszi, az gondoskodik róla. Vagy nézzünk szét más vallásúak közt, ki állítja és reparaálja ott az ekkleziái épületeket? ki tartja a vallás szolgáit? Biz a községek, kiki a magáét. Legyen tehát annyi igazságszeretet, becsületérzés és háladatosság bennünk, hogy ha mi mások felett annyi segítség- s jótéteményben részesülünk, a jótévőnek keze feje mellett ne akarjuk egész karját elnyelni, hanem magunk is segítsünk magunkon, nehogy a világ végkép gyámoltalanoknak tartson, a mit minden jóra való embernek restelleni kell.

Ezt a jó szívből adott tanácsot annyival inkább felveheti Kigyelmetek tőlünk szirákiaktól, mert a szó mellett tett is van, s mi el vagyunk tökéelve, hogy ha csak nagy szerencsétlenség nem ér, (noha szekuráció útján ennek is elejét akarjuk venni) mi egyáltalában nem terheljük meg Pátronusunkat, kinek annyi jövedelemből annyi templomot s hozzátartozó épületeket feltartani, akárhogy akarná is, lehetetlen volna. Gazdálkodjunk a pátronustól adott templomföldek jövedelmével, ha pipára, koresmára, ezifraságra, egyszóval még a kerülhetőre is jut, jusson valami a magunkból Isten dicsőségére is, a tisztelendő urak pedig — ha meg nem sérteném — ne sajnáljanak egyiket buzdító szót, mely szokás mondásként mindig jó helyet talál, és minden rendén lesz, csak hogy természetesen egy másik példabeszéd szerint, soha se nyújtózkodjunk tovább, mint a takaródzó ér.

Aztán kinek adja, kinek tesz Kigyelmetek az eféle áldozatot? Az Istennek, ki senkinek sem maradt még adós, ha az ő dicsőségére adakozott. Legnagyobb kamatra ad,

ki Istennek ad, kiről irva van: hogy ő az adományt megtömt, megrázott mértékkel, sőt tetejével adja vissza, mint szomszédságunkban Bódván az aludtejet, — nem csufolódásképp mondom, hanem a hogy az ember mástól hallja. — És még kinek? Kinek másnak, mint maga magának, mert az ilyen adomány, a mint épen most mondtam, a más világon bőven ki fog pótoltatni, de már ezen a világon saját becsületünkre s épületünkre szolgál. — Ugyan kérem szeretettel, miésoda szégyen az a hűveknek, mikor határukban a keresztek ki erre, ki amarra van dülve, vagy templomukban kolompforma harangok, tilinkóhangu orgona, kecskelábu székek vannak, a nép nagy ezifrán fel van öltözve, olyan idros bodros, hogy majd elrepi, papján meg miniszterein meg főt hátán főt: mikor processiót járnak, csak úgy leng a sok fodor, pántlika, selyem kendő: a zászlókról pedig csüng büng a rongy, a baldakinomnak pedig nem csak rudját, hanem tetejét is tartani kell, hogy a szél el ne vigye mint a sárkányt. Ott hon virágos abrosz, földig érő ágytakaró, alatta meg a tenger vankos, egyik duzzadtabb mint a másik: az oltáron ócska vastag terítő, s olyan zsiros és lapos párna, mint a derelye; a többi házakban jólét, kényelem: az Isten házában pedig szegénység, rondaság, őtestamentomi ütött kopott holmi. Búesu, vagy sátoros ünnep következik, van a törölőnek, agyagosnak, meszelőnek dolga: az árva templom egy maga áll kívül belül füstösen, tornya mint egy nagy felkiáltó jel emelkedik az égbe, mert ez valósággal égbekiáltó!

Ha egy utas ilyen templom mellett elmegy, mit kell neki a község vallásosságáról gondolni? De magunknak is hogy lehet ilyen — Uram boesá — piszoklészekben szent, és tiszta vallásos érzelmekre olvadni? Nem helyesen mondtam-e hát, hogy nemesak Isten dicsőségére, hanem saját becsületünk s épülésünkre szolgál, ha az Isten földi házát diszesítjük, s ez által ama mennyre, mellynek ékességét az apostolok magok sem nem mérték, sem nem bírták rajzolni, méltóképen elkészülünk.

Midőn befejezésül azt mondom: Aldja meg az Isten Jótévőinket s helységünk lakosait, kik e szent célra olly bőven és készséggel adakoztak, midőn ugyanazt kívánom t. Vikolinszky János uradalmi tisztartó urnak, ki mihelyt Szent János képe állítási szándékunkat meghallotta: minden kérés nélkül tüstént annyi, a hány mértföldnyire lakik tőlünk, és így 5 pög fót adott rea: nem hiszem, hogy önmaga előtt nagyon ne piruljon, — ha van — ollyan ember, a ki itt lakván annyi példa és szükség láttára, annyi kérelem és buzdítás hallattára, megbirta állni: hogy egy állért sem adott, tán vesztegetésnek tartván azt, mint Judás azon drága kenetet, mellyt Magdolna Urunk lábaira öntött.

Hanem October 15-ke van, és még a vetés-szántáshoz hozzá sem fogtunk, oda sűg a fülem; mert majd mit ér a sok irás, ha kenyérke nem lesz, bizony pedig az idén is szűken termett, legyen azért is hála az Istennek, a ki maradjon mindnyájunkkal!

Takács Mihály, kurátor

Katholikus hitélet.

L.

Vasvár, oct. 20-án. A K. anyaszentegyház ugy tekinti az ő templomait, mint az Isten iránti hódolat

nyilvános, szembetűnő jeleit, úgy tekintti, mint hűséges képeit a mennyei szent városnak, az új Jerusalemnak, mellynek feje maga a megdicsőített Jézus, tagjai, illő polgárai pedig az élő hit s jóságos cselekedetek által boldogult lelkek; úgy tekintti, mint az imádság s mennyei adományok bőséges kiosztásának helyeit. És e tekintetből tulajdona a kath. anyaszentegyháznak, valamint az Isten tiszteletét nagy és fényes pompával diszesíteni: úgy ennek helyeiről, hogy minél felségesebbek lehessenek, költségeit, kincseit nem kimélleni. Nem azért azonban, mintha az Istent csak külső szertartással, csak kézzel épített templomokban kellene s lehetne imádni; nem, mert tudja, hogy lélek az Isten s a kik Őtet imádják, lélekben s igazságban kell imádniok, (Ján. 4.) mert tudja, hogy az ég az Ő széke, a föld lábainak szármolya (Jan. 6. 1.) hanem azért, mivel az ember valamint mindenek fölött tartozik Istenét szeretni: úgy tiszteletét s hódolatát mindenek fölött minél jelesebben tartozik Alkotójának bémutatni.

Az anyaszentegyház ezen nézeteivel, tanításaival teljesen egyezni tapasztaltam én m. Tolnai gróf Festetics György ur s m. neje, született Erdődy Eugenia grófnő, tiszta lelkek Isten iránti vonzalmát; kik keblökben viselvé e nagy és szent igazságot „nincs örökségünk e földön” Molnáriban, a kies Rába folyó partján jó izléssel s elegendő fénytel készített lakhelyök közelében az Isten imádsására sokkal nagyobb fényű, egészen goth alakban díszelő kápolnát építtetének, egyedül s kizárólag Isten iránti tiszta lelkek buzgó vonzalmából; életelvök lévén a szentírás eme szavai: „Tied uram a felség, hatalom, dicsőség és gazdagság, mindenek Tied, s a miket szent kezeidből vettünk, azokat adhatjuk csak vissza.” És e hely ma october 20-án m. Szenczy Ferencz szombathelyi püspök ur által szenteltetett fel Nagy-Boldog-Asszony tiszteletére, hol a mélt. püspök, Üdvöztök méltó Helytartója ez ünnepélyre összegyűlt tizenkét áldozár környezetében mutatá be a vérontás nélküli áldozatot Annak, kitől hatalmát vette, az Urnak. Az öröms igaz áhitattal meghatva vettek részt Istennek szentelt ezen imaházukban első miséáldozatban a vallásos elvű Gróf, s köztiszteletben álló ajtatos grófnő, buzgó lelkük áldozatát örömtelvé kapcsolták a m. püspök ur áldozatához, hogy együtt emeljék fel az Istenhez áldást kérendők magukra, édes övéikre, és az egész kereszténységre. Példás, buzgó magukviselete meghatá mindnyájunk szívét. Dicsérni e lapokban dicső tettök által eléggé megdicsért Grófot s Grófnőt nem akarom, kellőleg nem is tudnám; de ismerem is szerénységöket, számtalan buzgó s az anyaszentegyházra díszl ársztó tettök üdvös özönéből, (mellyeket titkon telyesítettek) tudom is, hogy nem akarják bal kezőkkel tudatni, mit tesznek jobbokkal. S azért csak hálát nyilvánítok az Anyaszentegyház nevében a m. személyeknek, kiknek buzgó tettök rokonilag találkoztak az anyaszentegyház érzeteivel. ++

LII.

Hövej, oct. 21-én. Kettős örömmre virradánk f. hó 20-án, mert először Sz. Vendelnek, helységünk védszentjének, mint Isten után a marhavész ellen leghatalmasabb szószólónknak, ültük fogadott ünnepét. A tiszta és vérontás nélküli áldozatot érettünk nagytiszteletű és buzgó kerületi alesperesünk, Szabó Antal veszkényi lel-

kész ur mutatta be; szónokolt a helybeli lelkész ur, ki is beszédének folytában megmutatta világosan, hogy csak úgy leszen Isten előtt ezen ajtatos buzgóságunk kapós és kellemetes, és csak úgy tarthatunk számot védszentünknek sz. Vendelnek pártfogására, ha eltávoztatjuk azon sok veszedelmeket és károkat, mellyeket némelly rosszlelkű emberek marháikkal szoktak okozni a vetések és rétekben; mert megszűnik azon szitók és átok, melly ilyen alkalommal szokott szóranni a rosszlelkű kártevők ellen; ha nem szidalmazzuk a marháknak szentjét és Istenét, ha őket nem kinozzuk, ütjük és verjük.

A temetőnkben létezett, és sokaknak botrányul szolgált odvas fakeresztet egy pompás és remekül készült kökeresztet váltotta fel, mellyet helységünk keblében születt és lakozó ifjabb Pócz Pál és szeretett neje Tóth Theresia mintegy 275 vfta rugó költséggel állíttattak fel. A szentelési szertartást a fentebb tisztelt alesperes ur végezte, az egészet pedig esüggedést nem ismerő lelképásztorunk egy hatalmas és érzékeny beszéddel fejezte be, mellyben kimutatta, hogy számunkra hasznosak mind az anyagi, mind a szellemi keresztet; mert először esükkbe juttatják a halált, másodsor elvonván szívünket a világtól, megtanítanak bennünket azon tagadhatatlan igazságra: „Hogy a világon minden csak hiúság.” E szép és dicső példát látván az ajtatos hövei község, írásban leköteltették magokat, hogy az isteni szeretetnek e nyilvános zálogát a végromlástól és enyészettől örökre meg fogják óvni és oltalmazni. — Mindezeket a lelkész urnal a község által rendezett, barátsággal fűszerezett takarékos ebéd váltotta fel és rekesztette be. Isten! tartsd meg hosszú életben és áldásban a kegyes jóttevőknek még késő maradékait is!

Egy hövei polgár.

LIII.

Eger, october hó. Nagyméltóságú érsekünk, valamint rozsnói püspök korában a rozsnói megyét bejárta, úgy most érseki megyéjét fáradhatatlan buzgalommal látogatja. Már az előbbi két esztendőben a megye nagy részét bejárván, több mint hatvanezer híveknek adta föl a Bérálás szentségét. Az idén pedig Május hónapban a Tisza rendkívüli kiöntései között is majd egész Szabolcs vármegyét és Borsodnak egy részét, és szeptemberben Heves vármegyének középhevesi, és részben patai alesperesi kerületeit utazta össze. Majd minden parochián megjelent, és a híveket többnyire saját egyházukban részesítette a Szentlélek ajándékaiban. Harminczötezerre megy azok száma, kik az idei két utban kegyelmes főpásztorunk kezeinek fölteve és a szentelt olajjal való kenés által a hitben megerősítettek.

Alig tért utóbbi bérálási utjából vissza Egerbe, egy pár nap mulva ismét eltávozott, hogy híveinek újabb lelki épülést szerezzen. Borsod vármegyében fekvő Alsó-Abrány községének buzgó lelképásztora, nt. Ludányi Antal t. i. a helység szép fekvésű temetőjében emelkedő halom, mellyről egész le a Tiszáig gyönyörű kilátás kinálkozik, Kálváriává alakította. Többnyire saját költségén esinos stációképeket, szentsírkápolnát, és e fölött díszes három keresztet készíttetett; a hívek pedig az átalakítás és építés körül szükséges kézi munkát és fuvart buzgó készséggel teljesítették. Ezen Kálvária fölszentelése végett az illető plebános által aláztatosan fölkérte, szeptember 24-én az egrí főkáptalannak több tagjaitól kísérve,

a hely színén megjelent kegyelmes főpásztorunk. Más nap, melly pünkösdi utáni 19-ik vasárnap volt, az egész vidék katolikus hívei lelkipásztoraik által vezetettve, gyülekeztek az ünnepély helyére. Délelőtti 10 óra tájban a nagymélt. érsek a megjelent számos papságtól, különösen a szolgálatot tevő apát és kanonokoktól kísérvé, az érseki kettős kereszt előlvele mellett a plebánosi lakból a templomba vezetett. Itt imádságát végezvén és vespernyepalástot (pluviálét) s püspöksüveget vevén, megindult a Kálváriához a körmenet. Ajtatos énekek zengedezése között odajutván, a nagym. érsek először a sírköveket, azután az e fölött emelkedő keresztet szentelte föl. Könyvek toltak mindenki szemébe, midőn a megszentelt kereszt előtt az egész papság térdre omolván, azt a főpásztortól kezdve valamennyien szeretet- és hálaesókjakkal illették. A nemesak katolikus hívekből, hanem számos más vallásukból is összegyűlt nagy sokaság elrészkenyülése a legfőbb fokra emelkedett, midőn a fölszentelést végzett főpap ott a kereszt előtt szót emelvén, a három kereszt jelentését megmagyarázta. Beszéd után a kápolnába lemenvén, ott az első áldozatot mutatta föl a buzgó főpap, mellynek végeztével a jelen volt híveknek negyven napi búcsút hirdettetett. Ezután a processio az anyaegyházba visszatért, hol az Oltári szentséggel áldás adatván, és a nagymélt. érsek a plebánosi lakba visszavezetvén, a minden jelenvoltak szívében mély benyomást tett ünnepélyes ajtatosság befejeztetett. Adja a fölszentelt Jézus, hogy ezen, az emberi nem iránti végtelen szeretetének emlékére emelt díszes Kálvária valamint az egész vidéknek ékességére szolgál, ugy Alsó-Ábrány és környéke katolikus híveiben a katolika hit és anyaszentegyház iránti ragaszkodást öregbítse, őket a jámbor keresztény életre hathatósan emlékeztesse és buzdítsa, és rájok az ég bőséges áldását hozza; a buzgó lelkipásztort pedig hívei lelki javának előmozdítására fordított áldozatáért jutalmazza! Végre kegyelmes főpásztorunkat, ki semmi fáradságtól sem ijed vissza, midőn a hívek buzgóságát nevelheti, a fölséges Isten a legkésőbb korig boldogul éltesse!

Különfélék.

Edelmann Károly pesti könyvárusnál 12 pgő krajczárért következő röpirat kapható: *Sacra Regni Hungariae Corona undecim captivitatibus exsoluta*. Ab Andrea Rácz, *Archi-Dioecesis Strigoniensis Presbytero*.

Társulati új tagok. A szentesi kerületből: Nt. Gyurinka Antal, szentesi káplán ur. T. cz. Gombos György ur. szentesi lakos. A pesti kerületből: T. cz. Mészmer József ur. kereskedő. A kassai kerületből: Ft. Vitéz Vincze apát, főesp. és s. a. ujhelyi plebános ur. Nt. Stumph Antal, felső-vadászi pleb. ur. Az esztergami kerületből: Mt. és ft. Németh György, vál. tribunici püspök, apát és kanonok ur. Kalocsai megyében: T. cz. Devics Gábor, madarasi jegyző.

Nt. Mayrhoffer József ur, Győrött a Lelkipásztorság- s keresztény Erkölstan rendes tanára a lel-

kipásztorságtanról már 12 év óta tartott felolvasmányait könyvben ki akarja adni, mind a hittani iskolák, mind pedig azon fiatalabb papok számára, kik a papi esődvizsgálatra készülnek. A kiadandó munka iránt kedvező elővéleményt nyújt azon körülmény, hogy a tudós szerző ur maga is több évig a lelkipásztorkodással foglalkozott, s 12 év óta ezen tudománynak rendes nyilvános tanítója lévén, épen nem idegen tárgyba kap a munkának kiadásával. A kik ezen munkát megszerezni ohajtják, csupán becses neveiket tudassák a fönttiszelt szerző ural Győrött. A három részből álló munka ára az előfizetők számától fog függni, 3 p. forintot azonban alig fog meghaladni. — Szinte a fönttiszelt szerző irtól nem rég jelent meg e munka: A hitelemzéstán szabályai szerint kidolgozott Vallási Előadások. Mint iskolai segédkönyvet a rendes öreg Katekismust követe utmutatásul a serdülő kath. ifjuságot oktatók számára. 2 kötet. Szerző ur a kezdő katechétáknak könnyebbségére e munkába mindazt egybegyűjté s hitelemzési szabályok szerint előadá, mit részint idevágó jeles könyvekből kisedett, részint kised tanítványi oktatásában célhoz vezetőnek maga tapasztalt. A munka mélt. és fötisztelendő Karner Antal győri püspök s udvari tanácsos urnak van mély hódolattal ajánlva. Az első kötet 236, a másik 395 lapra terjed.

Aachenben csak néhány év előtt tamadt egy, Jézus sz. gyermekről nevezett kolostor, mellynek már is a Rajna-tartományokban hét fiókintézete van, hol nagy áldással működik. A jámbor nénik tanítanak a városi leányiskolákban, s ápolják a magokra hagyott szegény gyermekeket. Házukban nagy számmal lehet gyermekeket látni, kik egy néne felügyelete alatt majd imádkoznak, majd ismét a legszebb női munkákat készítik. Különös figyelmet érdemel az, hogy ezen kolostor tagjai ismét feltalálták a középkori himzés mesterségét, s így ismét a legizletesb egyházi ruházatokat készítik. Saját házi kápolnájuk számára az egyházi öltönyeket mind góth stylben készítették, még az albákat is. Már is több főpapoktól megbízást kaptak egyházi ornatusra, mellyek készítésében az intézeti leányok is képesek már őket segíteni. Reményleni lehet, hogy ezen intézetből fog kiindulni az egyházi ruhatárak teljes, egyházi stylbeni reformja. A ki góth-alaku templom számára egyszerű, de teljes s egyházas ornatust akar venni, az 200 tallérért a fentnevezett intézetben azt dalmatikákkal együtt megszerezheti.

Az esztergomi basilica bel feldiszítésében, m. Németh György cz. püspök és kanonok mint építési felügyelő lelkes és lankadatlan szorgoskodása folytán, az illető művészek nevezetesen előrehaladtak. A fresco-festményék és márványozások egészen, az aranyozások részben bevégezvék. Jelenleg az állványok leemelésével foglalatokodnak, s pár hete, hogy ezen faerdőt kifelé hordják, s mégis alig ismerhetni rá, hogy valami kivittetett volna.

Csöd. Bakony-Koppányban megürült a tanító s a vele összekapcsolt jegyzői hivatal. A concursualis nap november 21-kére van kitűzve.

Kiadja „a jó és olesó könyvkiadó társulat,” szerkesztő BLÜMELHUBER FERENCZ.

Pesten 1853. Nyomatja LUKÁCS LÁSZLÓ és TÁRSA, országut, 6. sz.